

KONSTATIME dhe REKOMANDIME

Procesi zgjedhor për Zgjedhjet e Përgjithshme Parlamentare të Qershorit 2017 u karakterizua nga akuza për blerje dhe shitje të votave, keq-përdorim të burimeve logjistike shtetërore dhe presione/favore ndaj zgjedhësve lidhur me vendin e punës. Parimi i garantimit të ligjshmërisë nga vetë palët garuese në procesin zgjedhor u reflektua jo vetëm në nivel të administrimit zgjedhor por edhe në nivel qeverisës, me 6 ministra teknikë të caktuar nga opozita të cilët u bënë pjesë e kabinetit qeritar Rama.

Në Zgjedhjet Parlamentare të Qershorit 2017, shqiptarët dhe forcat politike që garuan për vende në Kuvend, hynë me një Kod Penal të ndryshuar, i cili ashpërsoi dënimet për veprat penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve, të parashikuara këto në Kreun X të tij. Të gjitha kundravajtjet penale u shfuqizuan dhe u rikualifikuan si krime. Me fjalë të tjera, veprat penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve, të parashikuara në Kreun X të Kodit Penal, pas ndryshimeve ligjore të datës 22/05/2017 janë të ndëshkueshme vetëm me burgim, ndërkohë që praktika e gjobës, e aplikueshme në rastet e konsideruara “kundravajtje penale” nuk ekziston më në RSH.

Pavarësisht këtyre garancive të trefishta, palët ndërvepruese në zgjedhjet e përgjithme për Kuvendin e Shqipërisë, të mbajtura në 25 Qershor 2017, nuk arritën të ndërtonin më shumë besim tek njëra tjetra dhe as tek publiku sa i takon realizimit të zgjedhjeve të lira dhe të ndershme .

Pjesëmarrja e ulët e votuesve në zgjedhje sugjeroi rënie të mëtejshme të besimit të publikut tek partitë politike që garojnë si subjekte zgjedhore. Mos-ushtrimi i të drejtës së votës nga më shumë se gjysma e zgjedhësve është tregues i mungësës së besimit tek sistemi zgjedhor në Republikën e Shqipërisë përgjithësi. Në vlerësimet e opinionit publik përmes sondazheve, por edhe në studime të tjera që vlerësojnë besueshmërinë në institucionet qeverisëse dhe partitë politike¹, shqiptarët kanë shprehur nivele të ulëta besimi sidomos tek partitë politike dhe tek sistemi gjyqësor, të renditura në fund të listës me rreth 15 institucione të vlerësuara për këtë qëllim.

Ndryshimet në Kodin Penal të RSH, ishin rezultat i marrveshjes së 18 Majit mes PS dhe PD. Ato u bënë të pakonsultuara me të gjithë aktorët vendimarrës dhe ligjzbatues, duke kompromentuar që në fillësë cilësinë e besimit në këto ndryshime të rëndësishme ligjore si dhe paqartësi për zbatimin e tyre rigoroz. Teksa ishte artikulluar nevoja për ndryshime në Kodin Zgjedhor të RSH, palët vendimarrëse PS dhe PD ndërmorën ndryshime në Kodin Penal, për të cilat ishte folur pak ose aspak më parë dhe për të cilat opinion publik, ekspertët apo palë të tjera të interesuara nuk arritën të artikuloreshin para se ato të ktheheshin në një fakt juridik dhe të zinin vend në korpusion e brendshëm legjislativ të RSH.

Ndryshimet në Kodin Penal u futën në fuqi menjëherë dhe për më tepër disa ditë para zgjedhjeve (dt. 22 maj 2017) duke shënuar një precedent unik sa i takon hyrjes në fuqi legjislative të kodeve në RSH. Koha normale për futjen në fuqi të këtyre akteve juridike është zakonisht 6 muaj, me

¹ Të bëra publike për vitin 2016 dhe 2017 nga IDM, mbështetur nga UNDP dhe BE

synim njohjen substanciale nga të gjitha subjektet që ato adresojnë, për efekt të zbatimit të saj rigorozisht pre këtyre të fundit.

As Kuvendi dhe as Qeveria nuk u kujdesën që të kompensojnë urgjencën e prodhuar me fushatë intensive të informimit ligjor të publikut. Kjo konsiderohet një mangësi në administrimin e kujdesëshëm të procesit zgjedhor, kuadri ligjor i të cilit ndryshoi në mes të natës, pa konsultime paraprake dhe në prag të fillimit zyrtar të fushatës zgjedhore.

E vetmja fushatë informuese e regjistruar në periudhën parazgjedhore ka qenë ajo e ndërmarrë nga INFOCIP në rrjetet sociale² dhe më pas një fushatë e KQZ e cila zgjati vetëm disa ditë në televizionet me mbulim kombëtar³.

Sa i takon ndryshimeve legjislative në Kodin Penal, pavarësisht kualifikimit të figurës së veprës penale që parashikohen në Kreun X⁴ nga “kundravajtje penale” në “krim” (që ndëshkohet vetëm me burgim), rezultoi se kjo nuk frenoi incidencën e krimit që çënon zgjedhjet e lira në një sistem demokratik.

Veprat penale për të cilat janë regjistruar edhe kallzimet më të shpeshta në organin e prokurorisë janë ato që parashikohen nga neni 326 dhe 328 i Kodit Penal, të ndryshuar, respektivisht “Falsifikimi i materialit zgjedhor dhe rezultateve të zgjedhjeve⁵” dhe “Korrupsioni aktiv në zgjedhje⁶”. Një tjetër parashikim i Kodit penal që rezulton i shkelur masivisht në zgjedhjet e qershorit 2015 është Neni 328/a “Përdorimi i funksionit publik për veprimtari politike ose zgjedhore”

Informimi i pamjaftueshëm i zgjedhësve apo i administratës zgjedhore mund të këtë patur një efekt negativ sa i takon mos-parandalimit të kësaj kategorie krimi. Po ashtu, sistemi i përkohshëm bashkëqeverisës midis PS dhe PD që u instaluar gjatë periudhës zgjedhore mund të këtë patur efekt konfondues në këtë drejtim pasi të dyja palët (PS dhe PD) aktivizuan rekrutime apo pushime nga puna njëkohësiht.

Sipas të dhënave të bëra publike nga ministrat teknikë, pretendohet se vetëm prej tyre (pra nga gjysma e kabinetit e kabinetit qeveritar) janë dokumentuar rreth 3600 largime apo pushime nga puna në kohë fushate. Një pjesë e madhe e tyre u bënë me motivacionin e përdorimit të paligjshëm të burimeve shtetërore dhe pozicionit të zyrtarit publik për qëllime të fushatës elektorale. Është paradoksale që një pjesë e konsiderueshme e këtyre largimeve nga puna është bërë me firmën e ministrave teknikë, pjesë e misionit të të cilëve ka qenë edhe garantimi se ndryshimet e bëra në Kodin penal me vullnetin e përbashkët të PS dhe PD në marrveshjen e 18 Majit do të respektoheshin.

Praktika e deritanishme e prokurorisë shqiptare nuk arrin dot të filtrojë nëse pushimet apo largimet nga puna me firmë të funksionarëve të lartë publike janë presion i këtyre të fundit mbi

⁵ Ndryshuar me ligjin nr. 23/2012, datë 1.3.2012; shfuqizuar pjesa që parashikon edhe dënimin me gjobë, si dënim kryesor, krahas dënimin me burgim, me ligjin nr. 144/2013, datë 2.5.2013

⁶ Ndryshuar me ligjin nr. 23/2012, datë 1.3.2012; ndryshuar me ligjin nr. 89/2017, datë 22.5.2017

zgjedhësit me synimin për të ndikuar rezultatin e zgjedhjeve (parashikuar nga 328/a i KP të ndryshuar “Përdorimi i funksionit publik për veprimtari politike ose zgjedhore”), apo janë veprim legjitim me synim parandalimin e veprës penale që parashikon ky nen.

Paragrafi 3 i nenit 328/a⁷, përcakton shprehimisht se: *Detyrimi ose kërkesa drejtuar shtetasve, nga një punonjës që kryen një detyrë shtetërore, që kundër vullnetit të tyre ose nën kërcënimin e përdorimit të masave administrative ose disiplinore, për të marrë pjesë në veprimtari zgjedhore të një subjekti zgjedhor, për të marrë ose jo pjesë në zgjedhje, për të mbështetur ose jo një parti politike ose një kandidat në zgjedhje, ose për të votuar në një mënyrë caktuar, përbën veprë penale dhe dënohet me burgim nga një vit deri në tre vjet*”. Në kushtet e bashkeqeverisjes PS – PD në vigjilje të zgjedhjeve të përgjithshme Parlamentare të 25 Qershorit 2017, rezultoi se parashikimet e këtij neni janë shkelur masivisht, por në asnjë rast nuk pati më shumë se 15 kallzime në organin e prokurorisë.

Sipas të dhënave të disponuara zyrtarisht nga Prokuria e Përgjithshme, deri në Tetor 2018, nga 4 çështje gjithsej nën hetim, 3 ishin pushuar. Nga vlerësimi i të gjitha evidencave të mbledhura dhe të analizuar për efekt të këtij monitorimi, asnjë prej kallzimeve të regjistruar për vepra penale të parashikuara nga Neni 328/a nuk u dërgua në gjykatë.

Deri në fund të gjatë-mujorit të parë të vitit 2018, që përkon edhe me plotësimin e një viti të plotë kalendarik nga periudha e fundit zgjedhore, organi i prokurorisë arriti të hetonte dhe më pas t’i dërgonte gjykatës vetëm 2 dosje, për çështje të parashikuara nga neni 326⁸ i Kodit Penal, të ndryshuar. Ky nen nuk ishte pjesë e ndryshimeve ligjore që u ndërmorën pas marrveshjes së 18 Majit 2017.

Sistemi i regjistrimit të kallzimeve në Prokurori është difektoz dhe nuk ofron të dhëna koherente. Kjo vështirëson punën e vlerësimit sistematik të çështjeve penale nga aktorë të pavarur monitorues. Të dhënat mbahen në regjistra të veçuar dhe përpunimi i tyre statistikor ndodh jashtë sistemeve të kolauduara apo të standartizuara. Mungesa e një sistemi unik regjistrimi të çështjeve penale ka pamundësuar vlerësimin e pavarur të punonjës së prokurorisë në drejtim të hetimit që ajo i bën në tërësi krimin dhe në mënyrë të posaçme krimin kundër sistemit demokratik të zgjedhjeve.

Konstohet se të dhënat e mbajtura nga prokuroritë e rretheve nuk përkojnë me të dhënat e përpunuar dhe/ose të shpëndara nga Prokuroria e Përgjithshme në një kohë të dhënë. Kjo mund të ndodh për shkak të periodicitetit mbi bazën e të cilit Prokuroria e Përgjithshme bën rakordimin e të dhënave me prokuroritë e rretheve gjyqësore.

Po ashtu, ka një mospërputhje thelbësore midis shifrave të rasteve të denoncuara në Policinë e Shtetit (sipas shifrave të bëra publike nga kjo e fundit), dhe rasteve të cilat janë referuar më pas në prokurori. Policia ka rezervuar një marxhinë të konsiderueshme vlerësimi se cilat prej rasteve

⁷ Neni 328/a **Përdorimi i funksionit publik për veprimtari politike ose Zgjedhore** (Shtuar me ligjin nr. 23/2012, datë 1.3.2012; ndryshuar me ligjin nr. 89/2017, datë 22.5.2017)

⁸ Neni 326 **Falsifikimi i materialit zgjedhor dhe rezultateve të zgjedhjeve** (Ndryshuar me ligjin nr. 23/2012, datë 1.3.2012; shfuqizuar pjesa që parashikon edhe dënimin me gjobë, si dënim kryesor, krahas dënimit me burgim, me ligjin nr. 144/2013, datë 2.5.2013)

që përbënin cënim të neneve që përmban Kreu X i Kodit Penal të referonte në prokurori për hetim të mëtejshme.

Organi i Prokurorisë ka vendosur pezullimin ose pushimin e procesimit penal në shumicën e rasteve të administruara prej tij. Po ashtu rezulton se afatet e hetimit janë tejkaluar në shumicën e rasteve të analizuara. Deri në Korrik 2018, pra 1 vit pas përfundimit të zgjedhjeve të përgjithshme parlamentare, rezultonin ende nën hetim 42 dosje/raste penale të parashikuara nga kreu X i Kodit Penal, të ndryshuar. Sipas evidencës të disponuar në rrugë zyrtare, numri me i madh çështjeve ende nën hetim ka të bëjë me vepra penale të parashikuar nga neni 326⁹, me rreth 20 të tilla. Neni 326 nuk pësoi ndryshime në amendimet e fundit që iu bënë Kodit Penal në 22 Maj 2017. Po ashtu, rezulton se numri i dytë më i madh i dosjeve ende nën hetim deri në fund të Korrikut 2018, rreth 10 të tilla, ka të bëjë me vepra që bien në parashikimet e nenit 328¹⁰ të KP. Ky nen ishte subjekt i ndryshimeve që pësoi Kodi Penal i RSH në 22 Maj 2017.

Duke patur parasysh se:

--Shqipëria hyri në zgjedhjet e Përgjithshme Parlamentare të Qershorit 2017 me një kuadër ligjor të ndryshuar sa i takon Ligjit për Mediatⁱ, Ligjit për Partitë Politikeⁱⁱ dhe Kodit Penal të RSH. Ndryshimet për tre këto ligje të rëndësishme u miratuan nga Kuvendi në datë 22 maj 2017 në seancë të jashtëzakonshme.

--Ligji 89/2017, datë 22.05.2017 "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin Nr. 7895, datë 27.1.1995", KP i Republikës së Shqipërisëⁱⁱⁱ, ashpërsoi dënimet për veprat penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve, por shkalla e hetueshmërisë dhe e ndëshkueshmërisë mbeti më e ulët krahasuar më Zgjedhjet Vendore të vitit 2015;

--Komisioni i Posaçëm Parlamentar i Reformës Zgjedhore që prej vitit 2013 nuk dakortëson dot mbi ndryshimet që duhet të pësojë Kodi Zgjedhor, për të reflektuar në mënyrë adequate rekomandimet e OSBE/ODHIR, por edhe rekomandimet e rëndësishme të aktorëve vendas që monitorojnë proceset zgjedhore;

--Konstatimet e Raportit Monitorues të INFOCIP për Krimin Zgjedhor adresojnë në thelb çështje që normohen nga Kodi Penal i RSH dhe jo nga Kodi Zgjedhor i RSH, për të cilin ka mandat amendues Komisioni i Posaçëm Parlamentar i Reformës Zgjedhore;

--Çështjet e aplikimit konkret të qëllimeve të ligjvënësit, të materializuara në ndryshimet që pësoi Kodi Penal i RSH në 22 Maj 2017 dhe vlerësimi i pavaruar i zbatimit të normës juridike që ai ka caktuar përbëjnë interes direkt për Kuvendin;

--Zbatimi i ndryshimeve të 22 Majit 2017 në Kodin Penal të RSH gjithashtu përbëjnë një indikator matës të punës së organeve ligjzbatuese, posaçërisht Prokurorisë dhe Policisë;

⁹ Falsifikimi i materialit zgjedhor dhe rezultateve të zgjedhjeve (Ndryshuar me ligjin nr. 23/2012, datë 1.3.2012; shfuqizuar pjesa që parashikon edhe dënimin me gjobë, si dënim kryesor, krahas dënimit me burgim, me ligjin nr. 144/2013, datë 2.5.2013)

¹⁰ Neni 328 **Korrupsioni aktiv në zgjedhje** (Ndryshuar me ligjin nr. 23/2012, datë 1.3.2012; ndryshuar me ligjin nr. 89/2017, datë 22.5.2017)

--Çështjet e integritetit të zgjedhjeve, përfshirë rolin ligjvënës të Kuvendit dhe rolin e institucioneve ligzbatuese si Prokuroria dhe Policia përbëjnë interes të lartë publik;

INFOCIP ka hartuar një set rekomandimesh, të cilat adresojnë njëkohësisht Kuvendin e RSH, Komisionin e Posaçëm Parlamentar të Reformës Zgjedhore, Prokurorisë së Përgjithshme, Komisionit Qëndror të Zgjedhjeve, aktorëve ndërkombëtare që monitorojnë proceset zgjedhore. ***Këto rekomandime janë si më poshtë vijon:***

1. Në kuadër të amendimeve të mundshme të Kodit Penal, ligjvënësi të diferencojë në masën e ndëshkimit të parashikuar personin që e blen votën nga personi që e shet votën. Aktualisht Kodi Penal i Ndryshuar kriminalizon njësoj palët ndërvepruese në një veprë penale, sikurse në rastin konkret është parashikuar në nenet 328¹¹ dhe 328/b¹². Në të dyja figurat e veprës penale, ligjvënësi ka parashikuar dënim nga 1-5 vjet burg për autorët e veprës penale.
2. Penalizimi i zgjedhësit që pranon shpërblimin apo premtimin për një të mirë materiale apo favore të padrejta, zvogëlon mundësinë e vënies përpara drejtësisë të personave që përdorin pushtetin apo postin publik/politik për të blerë vota. Nga ana tjetër, duke patur parasysh diferencat e pranuar që ekzistojnë në statusin shoqëror dhe ekonomik mes dy kategorive respektive, aplikimi i dënimeve të njëjta kompromenton indirekt parimim e barazisë së palëve në procesin penal.
3. Ligjvënësi rekomadohet të ndërmarrë ndryshime ligjore të cilat sigurojnë një mbrojtje të plotë për këdo që denoncon rastet e krimit zgjedhor, madje edhe për atë që kanë pranuar të shesin votën, të cilët janë viktimat të abuzimit me pushtetin nga ata që garojnë në zgjedhje. Vlerësohet se kjo qasje do të sillte më shumë informacion për organet hetimore duke ndikuar në një luftë më efektive kundër krimit zgjedhor dhe do të çlironte qytetarët nga barra e bashkëfajësisë. Premisa e ndryshimeve të mundshme ligjore duhet vendosur tek diferencimi mes atyre që ofrojnë para për të fituar në këmbim pushtet politik dhe nga ana tjetër mes atyre që për shkak të kushteve dhe rrethanave specifike të pafavorshme për ta pranojnë të marrin shpërblime (edhe në holla) në këmbim të votës.
4. Rekomandohet që, në rastet kur kandidati në zgjedhje apo stefet/mbështetësit e tij, kapen në flagrancë apo faktehet në një kohë më të vonë përmes procedurës së hetimit se kanë ofruar para në kohë zgjedhore, para-zgjedhore apo pas-zgjedhore për të blerë votën e zgjedhësve të tij (korrupsion aktiv), çështja e tij ti kalojë për kompetencë lëndore Prokurorisë së Krimeve të Rëndë ose SPAK në kohën kur kjo e fundit të jetë efektive.
5. Prokuroria, edhe për shkak të ndryshimeve të reja ligjore të ndërmarrura në kuadër të Reformës në Drejtësi, nuk duhet të rezervojë të drejtën për të pushuar apo pezulluar hetimin ndaj veprave penale që ka nën hetim. Ky funksion / atribut duhet t'i përkasë

¹¹ **Korrupsioni aktiv në zgjedhje** (Ndryshuar me ligjin nr. 23/2012, datë 1.3.2012; ndryshuar me ligjin nr. 89/2017, datë 22.5.2017)

¹² **Korrupsioni pasiv në zgjedhje** (Shtuar me ligjin nr. 89/2017, datë 22.5.2017)

gjykatës. Rekomandohet që pushimi i çështjeve penale që përmban në rastin konkret Kreu X i KP, të ndryshuar të bëhet vetëm me vendim gjykate.

6. Vendimet e gjykatave që merren për vepra penale të hetuara nga prokuroria mbi parashikimet që përmban Kreu X i KP, duhet të bëhen publike në një nënkategori të posaçme onlinë dhe të jenë të aksesueshme nga palët e interesuara që vlerësojnë ligjshmërinë e proceseve zgjedhore.
7. Afati i hetimi për çështjet penale nga e prokurorisë si rregull zgjat 3 muaj. Ky konsiderohet edhe si afat procedural standard për kryerjen e një hetimi të plotë para se dosja të shkojë në gjykatë për vlerësim të mëtejshëm të fajësisë. Praktika e vëzhguar nga ky monitoring sugjeron se prokurorët kanë tejkaluar këtë afat dhe kanë marrë vendim për të shtyrje në shumicën e rasteve. Rekomandohet që zgjatja e hetimit për rastet e parashikuara në Kreun X të KP, të ndryshuar, të bëhet vetëm me vendim gjykate, ku prokuroria të ofrojë para saj prova të qënësishme dhe të mjaftueshme për të bindur gjykatën mbi kërkesën e parashtruar për shtyrje.
8. Rekomandohet që të perpilohen listat e prokuroreve të cilët kanë specializimin apo trajnim të mjaftueshëm për të hetuar krimin zgjedhor dhe të vlerësohen në tërësi nevojat e prokuroreve të tjerë për trajnime tematike të posaçme, konkretisht në fushën e hetimit të rasteve të krimit që çënon sistemin e zgjedhjeve demokratike.
9. Rezultatet e punës hetimore të prokuroreve të shortuar/të caktuar për të hetuar dhe çuar para drejtësisë personat apo subjektet që konsumojnë vepra penale që prekin zgjedhjet e lira dhe sistemin demokratik të zgjedhjeve, parashikuar nga Kreu X i KP, të ndryshuar, rekomandohet të bëhen publike në një raport të posaçëm, të hartuar nga Prokuroria e Përgjithshme, i cili i vihet në dispozicion KQZ jo më vonë se një vit nga data e përfundimit të zgjedhjeve më të fundit.
10. Raporti Special për hetueshmërinë dhe ndëshkueshmërinë e krimit zgjedhor rekomandohet të përfshihet si një kapitull i posaçëm i analizës vjetore të organit të Prokurorisë që depozitohet më pas në Kuvend zyrtarisht.
11. Rekomandohet gjithashtu që Policia e Shtetit të limitohet me ligj ose të vetë-limitohet sa i takon vendimarrjes nga ana e vetë asaj se cili prej denoncimeve duhet referuar në Prokurori dhe cili jo. Të gjitha denoncimet e administruara / depozituar prej saj, apo rastet e konstatuar nga vetë Policia e shtetit në flagrancë apo në rrugë operative, t'i referohen pa përjashtim Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor për veprime të mëtejshme procedurale në rastin e veprave të parashikuara në Kreun X të KP.

12. Rekomandohet që Polica e Shtetit të marrë trajnime të posaçme në këtë drejtim, për të parandaluar abuzimin nga ana e punonjësve të saj me funksionin e rëndësishëm që ajo luan në mbarëvajtjen e procesit zgjedhor, sidomos gjatë ditës së votimit, por edhe në kohë fushate si dhe gjatë numërimit të votave deri në shpalljen e rezultatit.
13. Sistemi i regjistrimit të kallzimeve në prokurori duhet të rikoncepohet dhe të jetë i aksesueshëm online, për të ndjekur dinamikën e hetueshmërisë së krimit zgjedhor nga subjektet zgjedhore dhe nga çdo person apo organizatë e interesuar. Aktualisht të dhënat mbahen në regjistra të veçuar dhe përpunimi i tyre statistikor ndodh jashtë sistemeve të standartizuara. Krijimi i një sistemi unik regjistrimi të çështjeve penale në format të unifikuar online (pra jo në file excel-i, sikurse vepohet deri tani nga çdo prokurori rrethesh) do të ndihmonte në vlerësimin e nivelit të incidencës, hetueshmërisë dhe performancës së punonjësve të prokurorisë në drejtim të hetimit që ajo i bëjnë në tërësi krimit dhe në mënyrë të posaçme krimit kundër sistemit demokratik të zgjedhjeve.
14. Marrëveshja politike e 18 Majit i hapi rrugë PD-në të emëronte në poste kyçe, ministra, zëvendëskryeministër dhe drejtues institucionesh. Çaktimi i tyre në pozicione drejtuese u shoqërua me pushime nga puna të stafëve të varësisë. Megjithatë kjo mund të mos përbëjë mirëfilli rast të krimit zgjedhor, motivacioni i pushimit nga puna duhet analizuar posaçërisht. Megjithatë nuk ishte fokus i këtij studimi, do të ishte me interes të shqyrtohen më nga afër rastet e pushimeve, pezullimeve dhe të procedimeve disiplinore, nëse këto të fundit janë në vetvete shkelje të dispozitave të Kodit Penal sa i takon përdorimit të postit publik për të siguruar avantazh në zgjedhje.
15. Nisur nga deklaratat e nëpunësve ndaj të cilëve rënduan këto masa, vihet re se këto vendime, kryesisht, morën ngjyrimë politike, duke shkuar kështu, në drejtim të kundërt të qëllimit të legjislacionit shqiptar dhe parimeve të së drejtës. Për më tepër ato mund të kenë efekte në zbatimin selektiv, arbitrar apo të paqëndrueshëm të legjislacionit shqiptar. Këto veprime, përveç politizimit të administratës, sjellin edhe uljen e besueshmërisë së publikut në institucionet publike por edhe në procesin zgjedhor.
16. Drejtoria e Administratës Publike, refuzoi të zbatonte urdhërimet e ministrave teknik, herë duke mos i njohur, herë duke i konsideruar të kundër-ligjshëm. Kjo konsiderohet një praktikë e mirë në kuadër të këtij Raporti Vlerësues dhe rekomandohet forcimi i saj në të ardhmen.

ⁱ Ligji nr. 91/2017 "Për një ndryshim në ligjin nr. 97/2013 "Për mediat audiovizive në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar.

ⁱⁱ Ligji nr. 90/2017 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8580, datë 17.02.2000 “Për Partitë Politike”, i ndryshuar.

ⁱⁱⁱ Ligji Nr. 89/2017, datë 22.05.2017.